

BIÊN BẢN TÓM TẮT
Tọa đàm: Từ Đề án 6700 nhìn lại quy hoạch
cây xanh Hà Nội

Hà Nội, 23/3/2015

Giới thiệu

Theo Đề án cải tạo, thay thế cây xanh đô thị hai bên đường Hà Nội giai đoạn 2014 – 2015, Hà Nội sẽ thực hiện chặt hạ, trồng thay thế 6.708 cây xanh trên 190 tuyến phố (tạm gọi là “Đề án 6700”). Trong khi chính Đề án thừa nhận rằng hiện nay “tỉ lệ cây xanh trong đô thị còn thấp, có chỗ không có hoặc đạt dưới 50 cây/1km”, thì việc thực hiện thay thế hàng loạt cây trong thời gian ngắn đã vấp phải phản ứng dữ dội của người dân. Ngày 20/03/2015 Chủ tịch UBND TP Hà Nội Nguyễn Thế Thảo đã chính thức chỉ đạo dừng việc chặt hạ cây xanh tại Hà Nội. Mặc dù quyết định này đã đáp ứng tức thời nguyện vọng gìn giữ một đô thị xanh của người dân, song vẫn còn rất nhiều đáng để bàn thảo sau bản Đề án. Nhằm góp một diễn đàn thảo luận, chia sẻ quan điểm của giới chuyên môn với đông đảo công chúng và báo chí về những vấn đề xoay quanh Đề án này và nhìn rộng ra vấn đề quy hoạch cây xanh Hà Nội hiện nay, Trung tâm Con người và Thiên nhiên phối hợp với Trung tâm Truyền thông Giáo dục Cộng đồng tổ chức tọa đàm **Từ Đề án 6700 nhìn lại quy hoạch cây xanh Hà Nội**.

Thời gian và địa điểm:

- Thời gian: 14:00 - 16:30, ngày 23 tháng 03 năm 2015
- Địa điểm: Phòng họp tầng 6, Khách sạn Cầu Giấy – Số 110, Đường Cầu Giấy, Quận Cầu Giấy, TP Hà Nội.

Khách mời:

- TS. Phạm Sĩ Liêm, Phó Chủ tịch Tổng Hội Xây dựng Việt Nam, nguyên Thứ trưởng Bộ Xây dựng
- GS. TSKH. Phạm Ngọc Đăng, Phó chủ tịch Hội Bảo vệ Thiên nhiên và Môi trường Việt Nam, Giám đốc Trung tâm Môi trường Đô thị và Công nghiệp
- GS. TS. Nguyễn Lâm Dũng, Chủ tịch Hội các ngành sinh học Việt Nam
- TS. Nguyễn Tiến Hiệp – Trung tâm Bảo tồn Thực vật Việt Nam
- TS. KTS Phó Đức Tùng, Nguyên Chủ nhiệm bộ môn Lâm nghiệp đô thị, ĐH Lâm nghiệp
- Ông Phan Thanh Giang, Kỹ sư Cao cấp về Lâm nghiệp đô thị
- LS. Trần Vũ Hải, Công ty Luật Hà Nội

Hình thức: Chia sẻ, thảo luận giữa các khách mời chuyên gia và đại biểu.

Điều hành chương trình: Ông Trịnh Lê Nguyên (Giám đốc Trung tâm Con người và Thiên nhiên) và ông Mai Phan Lợi (Chủ tịch HĐKH Trung tâm Truyền thông Giáo dục Cộng đồng).

TÓM TẮT NỘI DUNG TỌA ĐÀM

Ông Mai Phan Lợi và Ông Trịnh Lê Nguyên giới thiệu mục tiêu chương trình tọa đàm và các chuyên gia tham dự. Sở Xây dựng không cử đại diện tham dự mặc dù BTC đã có lời mời.

Về mục tiêu: Đến nay, khi Hà Nội đã có những động thái ban đầu trong rà soát, thừa nhận sai sót và xử lý các cán bộ liên quan, Tọa đàm này sẽ không hướng đến mục tiêu phê phán những gì đã xảy ra. Tuy nhiên, đây cũng là dịp tốt để cùng nhìn lại vấn đề quy hoạch cây xanh cho TP Hà Nội, đưa ra những khuyến cáo khoa học giúp Hà Nội có định hướng tốt hơn trong việc giải quyết những vấn đề liên quan đến quy hoạch cây xanh của thủ đô.

Kỹ sư Phan Thanh Giang:

Quy hoạch hiện nay rất manh mún và cần phải cải tạo nên tôi đồng tình với chủ trương cải tạo hệ thống cây xanh HN. Cải tạo là đúng nhưng cải tạo bằng phương pháp nào, thời gian, địa điểm lại là vấn đề cần phải bàn kỹ lưỡng. Không nên làm trước trong nội đô và cần phải có trung gian, thay thế dần dần các loại cây. Thời gian cấp tập chặt một loạt cây là tối kỵ. Hà Nội rất phức tạp ở hệ thống cống ngầm ở dưới nên cây bị đè khó phát triển. Tôi cũng hồ nghi về quy trình khảo sát các cây cho phép chặt trong thời gian vừa qua.

Việc chọn cây cũng cần rất kỹ càng vì phải tùy từng phố, từng tính chất dân sinh... và chọn lựa cây cần phải lấy ý kiến rộng rãi của các nhà khoa học. Việc chọn cây đường Thanh niên theo Đề án hiện nay là sai vì cây Vàng Anh không phù hợp với môi trường đô thị vì mùi hoa khó chịu vô cùng. Có thể trồng điểm xuyết thì được chứ không thể trồng cả loạt vàng anh.

TS. Phạm Ngọc Đăng:

Hà Nội đang thực hiện một chiến dịch tàn phá cây. Vừa qua phát biểu của PCT Nguyễn Quốc Hùng là chưa thấy được hậu quả vô cùng lớn đối với môi trường HN và lòng tin của người dân với lãnh đạo HN. Sai lầm đó xuất phát từ ngay chỉ đạo xây dựng đề án. Đề án vừa “phạm pháp” vừa chưa có cơ sở khoa học. UBND TP đưa ra quyết định dừng chặt là chưa tương xứng với sai sót gây ra và hậu quả để lại. Lãnh đạo HN phải xin lỗi vì đã làm việc phản khoa học, ngược lại lòng dân. Phải tuyên bố sửa đề án này và phải lên kế hoạch giải quyết hậu quả đó một cách nhanh chóng, phải xử lý những người có liên quan có trách nhiệm, không chỉ dừng lại ở Bộ Xây Dựng.

Nghị định 64 của Thủ tướng chính phủ đã quy định là chỉ 3 loại cây không cần xin phép: cây đã đổ, cây đã chết, nguy cơ đổ gây nguy hại và cây nằm trong dự án quy hoạch phát triển. Theo đề án thì cây được chặt đều nằm ngoài 3 loại cây nằm trong nghị định. Cây được chặt phải được chụp ảnh, có mô tả hiện trạng.

Ngoài ra, Đề án sai so với quy định Luật BVMT và Luật Đầu Tư. Vì theo Luật BVMT thì một đề án có tác động đến cảnh quan cây xanh như vậy phải được lập ĐTM, được hội đồng thẩm định tham gia mới được khởi công. Thời điểm tôi được tham gia hội đồng thẩm định đánh giá dự án xây dựng đường sắt thì hoàn toàn không có câu nào báo cáo ĐTM có nói là phải chặt cây trên đường Nguyễn Trãi. Giờ đây đang thi công thì Sở XD và chủ đầu tư cho chặt. Theo quy định nếu có phát sinh lẽ ra phải có ĐTM bổ sung và phải được hội đồng thẩm định phê duyệt, được Bộ Tài nguyên Môi trường phê chuẩn thì mới được tiến hành chặt.

Như vậy số cây vừa qua bị chặt thuộc hai lĩnh vực khác nhau nhưng đều không đúng theo pháp luật của nhà nước. Sai lầm này thuộc cấp lãnh đạo chứ không phải những người thực thi, cũng không phải sai lầm của nhà tài trợ. Cách làm việc của HN như thế này thì môi trường HN còn bị ô nhiễm và người dân HN còn khổ sở.

Chúng tôi hơn 50 nhà khoa học đầu ngành đã từng đưa ra một bản quy hoạch Bảo vệ Môi trường cho Hà Nội đã được thông qua các hội đồng, được các sở đồng thuận nhưng đưa lên báo cáo với UBND TP lại bị bác bỏ vì cho rằng không phù hợp với Quy hoạch bảo vệ môi trường như cấp nước,

thoát nước, xử lý môi trường của HN đang có và yêu cầu chúng tôi sửa. Chúng tôi không sửa vì không được chỉ ra lỗi cụ thể và nộp cho Bộ TNMT và bảo các cán bộ ở đó giữ lấy, có khi sau này cần dùng vì đó là công sức và tâm huyết của bao nhiêu con người.

TS. Phạm Sĩ Liêm:

Chúng ta cần phải hiểu tác dụng của cây xanh đô thị. Nhưng theo Đề án thì tôi có cảm giác là không hiểu hết chức năng của cây đô thị: tác động môi trường, tác động cảnh quan chưa được quan tâm xứng đáng; đa dạng sinh học cũng chưa được quan tâm. Trong đô thị toàn bê tông. Cây xanh không chỉ là cây mà còn là nơi của chim chóc, bướm, ve sầu... trú ngụ. Tất cả những cái đó giữ lại đa dạng sinh học của đô thị. Tác dụng tiếp theo không được quan tâm – là tác dụng tinh thần: cây và người trở thành bạn bè với nhau, giết cây không khác gì giết bạn bè – một vụ Mỹ Lai về cây cối. Cây cối còn là chứng nhân lịch sử, còn có tác dụng giáo dục. Ở đây tác dụng giáo dục không được quan tâm. Cây xanh tạo ra bản sắc đô thị, đặc biệt bản sắc của Hà Nội là cây xanh và mặt nước.

Quản lý đô thị: Có hai vấn đề quy hoạch đô thị và quản lý đô thị. Quy hoạch đô thị bao giờ có phần “đã có” và “sẽ có”. Quy hoạch là quan tâm đến phần sẽ có và sửa lại những gì đã có nhưng không phải phá hết như hiện nay.

Quản lý đô thị: Theo đúc kết thì người ta có những yếu quyết về quản lý: thứ nhất là phải thông tin, khuyến khích rồi sau đó mới cấm. Quản lý bằng cấm đoán là hạ sách.

Vấn đề minh bạch là rất kém: Theo tôi biết thì tham gia vào việc chặt cây lần này có nhà tài trợ VinGroup và Vpbank, không biết còn nhà tài trợ nào nữa. Các công ty tham gia vào việc này có cả các công ty quản lý cây xanh theo kiểu xã hội hóa. Lâu nay tôi vẫn nghĩ cây xanh do nhà nước quản lý hóa ra cây xanh HN hiện nay nhiều chỗ là do các công ty này quản lý chứ không phải do nhà nước quản lý. Theo công văn số 1532 của Sở xây dựng thì giao nhiệm vụ chặt cây ở đường Trang Thi cho Công ty Cơ điện Công trình – Cơ điện sao lại đi làm cây xanh? Cây ở đường Lý Thường Kiệt giao cho Công ty Môi trường Đô thị, đường Thanh niên giao cho Công ty Cổ phần Bình Minh Thăng Long, Hà Nội... Rồi công ty Tư vấn Đầu Tư xây dựng Hà Thành cũng chặt cũng trồng. Chặt một cây mất 30 triệu, nhưng không rõ gỗ đi đâu? Chúng ta không nên ngây thơ tin rằng đây là sự vụng về, kém hiểu biết hay thiếu kinh nghiệm. Tất cả đều đã được đo đếm hết. Chính vì vậy thanh tra mà HN giao cho đùng nên chỉ tìm ra con kiến.

GS. Nguyễn Lân Dũng:

Tôi phát biểu ở đây với hai tư cách, một là Chủ tịch Hội các ngành sinh học Việt Nam, hai là Phó chủ nhiệm Hội đồng tư vấn Khoa học và Giáo dục của UBTW Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Hai cơ quan này đáng ra phải được xin ý kiến trước khi thực hiện Đề án này. Câu chuyện này đã gây ra bức xúc vô cùng lớn.

Tôi có may mắn ở Ủy ban đối ngoại trong 3 nhiệm kỳ, đi 30 đất nước. Không có thủ đô nào rộng như VN, xếp thứ 3 thế giới. Thủ đô chúng ta so với thế giới rất đẹp vì có hồ và cây. Chúng ta mất rất nhiều hồ. Trước đây không bao giờ ngập nhưng do hồ đã bị lấp quá nhiều mà bây giờ bị ngập. Giờ lại đau đớn với câu chuyện cây xanh. HN không quan tâm tới ý kiến của các nhà khoa học là rất khó hiểu.

Con đường từ Hà Nội vào Hà Đông làm mãi không xong. Quy hoạch đường đã vô lý rồi vì con đường rất ngắn không cần thiết phải làm đường sắt trên cao và cũng không nhất thiết phải chặt cây. Theo tôi vấn đề đặt ra là phải truy cứu trách nhiệm của những người làm ra chủ chương này. Tôi kiến nghị việc thanh tra không phải do Hà Nội làm. Việc thanh tra cần phải do Thanh tra Chính phủ chủ trì.

Tôi rất ngạc nhiên vì đường Nguyễn Chí Thanh trồng cây lại do ngân hàng tài trợ. VP Bank đã khẳng định không tham gia nếu HN chặt cây. HN nói đây không phải chiến dịch nhưng rõ ràng là một chiến dịch và nhanh hơn cả lâm tặc theo ngôn ngữ được lan truyền trên mạng. Chiến dịch này

đã vi phạm Luật Thủ Đô và Điều 14 Nghị định 64. Cây xà cừ chỉ có một số cây cần trồng lại chứ không phải tất cả vì trước đây có cả một cơn bão lớn vào Hà Nội cũng chỉ bị đổ 2 cây xà cừ.

TS. Nguyễn Tiến Hiệp:

Tôi nghi ngờ về mục tiêu của Đề án khi đặt ra “từng bước nâng dần chỉ tiêu cây xanh hướng tới 20m² - 25m²/người vào năm 2030 góp phần cải tạo điều kiện khí hậu, cải thiện môi trường đô thị...”. Cây Mỡ không có tên trong danh sách các cây trồng thay thế theo đề án mà giờ được trồng ở đường Nguyễn Chí Thanh. Đề án vi phạm Nghị định 64 (Điều 14, chương III, khoản 1 và khoản 3).

Rất nhiều cây bị chết oan. Quy hoạch cây xanh như vậy là không có tính kế thừa hoàn toàn bị phủ nhận sạch trơn, tính học thuật kém. Hệ sinh thái cũng bị bỏ qua, không được lưu ý đến trong Đề Án. Tôi có mang mẫu ở đây và khẳng định đó không phải cây vàng tâm. Dự đoán là khả năng chết rất cao vì không phù hợp hệ sinh thái. Trồng cây nào phải lưu ý đến hệ sinh thái của nó. Tại sao ven hồ nên trồng bụi mọc và bách tán? Phải có một ủy ban tuyển chọn cây và đưa các nhà khoa học vào thảo luận. Muốn quy hoạch cho tốt thì phải có những vườn ươm, có thể lập những vườn ươm vệ tinh quanh HN.

Hiện nay việc cưa cây tỉa cảnh ở Hà Nội cũng khác thành phố HCM: ở HCM cưa phải băng bó, bôi hắc ín lên, chống sâu bệnh cho cây nhưng HN chỉ cưa là cưa. Đây là cách diệt cây chứ không phải cưa cây tỉa cảnh.

Đề án không có dòng nào phản ánh dòng kinh phí thu hồi từ việc bán cây mặc dù có 35 lần đếm được từ “kinh phí” trong Đề án. Tôi đề nghị các cấp lãnh đạo phải nghiêm túc kiểm điểm vì nó thể hiện cái tâm cái tầm của người quản lý. Hà Nội phải công bố danh mục cây để lựa chọn tùy vào từng vùng sinh thái và quan tâm đến việc chữa bệnh cho cây.

Luật sư Trần Vũ Hải:

Cho dù có phê bình lãnh đạo thành phố đến mấy cũng phải cảm ơn ở khía cạnh là thành phố đã khiến người dân mới quan tâm đến cây xanh đến thế. Trước kia Hà Nội còn phải lobby để Luật Thủ đô ra đời. Theo Luật Thủ đô, thì việc chặt cây xanh chỉ làm khi có trường hợp bất khả kháng và phải di chuyển cây xanh ra chỗ khác trồng chứ không phải chặt phá theo kiểu hiện nay. Ngoài ra theo Theo Nghị định 64 thì cây được chặt là rất ít theo nhóm quy định được phép chặt. Cây bị chặt ở đây cũng không thuộc diện miễn giấy phép, muốn chặt cây phải có giấy phép xin phép đối với từng cây một. Nhưng ở đây không hề có giấy phép.

Tôi nghiên cứu mãi cũng không biết lãnh đạo Hà Nội áp dụng theo Luật gì. Tôi cho rằng liên quan đến xử lý việc này có thể chỉ cần đoàn thanh tra Hà Nội vào cuộc nhưng cần cho các nhà khoa học, các chuyên gia tham gia nữa. Ông Đại tá Nguyễn Như Phong/Pertrotimes đã nêu ra con số 2000 cây bị chặt theo tôi là có cơ sở. Theo luật thì chỉ có cây dưới công trình mới được chặt chứ cây bên cạnh không được chặt như ở đường Nguyễn Trãi. Công trình đấy cũng chưa xong, khoảng 3 năm nữa mới xong thế mà giờ cây đã bị chặt thì thật là khó hiểu. Về mặt luật pháp hoàn toàn không thấy dựa trên cơ sở nào cả.

TS. Phó Đức Tùng:

Người ta đưa ra hai lý do chính để chặt cây Hà Nội: thứ nhất là cây yếu bệnh, và cây không đúng quy cách cây đô thị. Bây giờ chúng ta phải đặt ra câu hỏi tại sao cây yếu cây bệnh? Điều này liên quan đến kỹ thuật trồng cây. Chúng ta cần hiểu rằng trồng cây đường phố có kỹ thuật khác hẳn trồng cây lâm nghiệp hay nông nghiệp. Đây không phải là kỹ thuật theo kiểu đất nào cây ấy vì người ta không trồng bằng đất mà phải bằng giá thể có công suất gấp 100 lần đất thường. Trước đây thời người Pháp trồng cây thì đô thị vẫn còn thưa thớt chưa đô thị hóa cao. Nhưng từ khi đô thị phát triển thì việc chúng ta trồng cây chưa bao giờ theo đúng kỹ thuật trồng cây đô thị. Chính vì vậy cây bị sâu bệnh, hỏng hóc là chuyện bình thường. Giờ đây nếu chúng ta lấy lý do cây bệnh,

yếu để chặt bỏ và trồng mới với kỹ thuật vẫn lạc hậu y như thế thì cây mới còn tồi hơn cây cũ vì điều kiện sống của cây ở đô thị càng ngày càng tồi đi khi đô thị bị đô thị hóa, dày đặc hơn, tỷ lệ bê tông hóa rồi hệ thống quy hoạch ngầm phát triển. Chính vì thế cây trồng mới mà có thể được như một cây ốm yếu cũ còn khó, ba bốn chục năm nữa chưa chắc trồng được một cây dặt dẹo như bây giờ.

Lý do thứ hai người ta đưa ra để chặt cây là cây không có giá trị. Đúng là với những cây như dâu da xoan, trứng cá... thì không có giá trị gì cả chỉ là chặt cành cắm xuống là cây sống. Nhưng chúng ta phải đặt câu hỏi là với điều kiện trồng cây như thế thì cây nào có giá trị có thể sống được ngoài cây vô giá trị đó? Có thể lấy ví dụ thế này, một con cá chép Nhật quý hơn rô phi nhưng chúng ta không thể thả cá chép nhật xuống sông Tô Lịch được. Với kỹ thuật trồng cây như hiện nay thì bất cứ cây nào còn sống được là tốt. Thêm nữa, người ta nói đến giá trị khi chưa xét hết tất cả các giá trị của cây vì cây xanh đô thị còn có các giá trị sinh thái, nhân văn... còn người ta chỉ xét đến giá trị hình thức – giá trị này rất mơ hồ trong khi giá trị có thật của các cây có thật không được xét đến.

Ở nhiều nước trên thế giới, ở đô thị người ta chỉ trồng vài loại cây còn ở Hà Nội rất đa dạng cây trồng. Cây trồng ở đô thị không phải xét đến khía cạnh thổ nhưỡng vì cây đô thị không trồng ở đất tự nhiên. Nhưng để tạo ra một môi trường nhân tạo cho cây thì ngoài giá thể còn rất nhiều yếu tố như vi lượng, nắm cộng sinh và nhiều yếu tố khác để có môi trường gần giống môi trường tự nhiên. Để làm được điều này phải có phòng thí nghiệm và làm trong vài chục năm. Chính vì thế ở nước ngoài người ta chỉ trồng một vài loại cây thôi. Trồng cây như thế là vô cùng tốn kém và có kỹ thuật khác hẳn. Điều này khác hẳn với cách trồng cây đô thị của chúng ta hiện nay là đánh cây ở vườn ra trồng dưới đất tự nhiên. Chúng tôi đã có tập huấn kỹ thuật này. Công ty cây xanh chắc chắn phải biết đến kỹ thuật này nhưng chuyện người ta làm như vậy (trồng cây với kỹ thuật cũ) là cố tình và không có sự quan tâm. Với kỹ thuật của chúng ta như hiện nay không thể trồng bất cứ loài gì nên là mỡ hay vàng tâm thì cũng không quan trọng vì với kỹ thuật như thế trong điều kiện hiện nay thì trồng cây mới được là viễn vông.

THẢO LUẬN:

Câu hỏi: Cây ở đường Nguyễn Chí Thanh có phải cây vàng tâm không? Những cây này có thích hợp với TP Hà Nội, nếu khoanh vùng quy hoạch nó có ảnh hưởng đến người dân ra sao?

TS. Nguyễn Tiến Hiệp: Tôi làm về phân loại thực vật từ 1968 đến bây giờ. Hiện chúng tôi có làm dự án bảo tồn cây ngọc lan ở Cao nguyên đá Đồng Văn, tỉnh Hà Giang. Theo điều tra, Việt Nam có 55 loài Dổi (Ngọc lan) khác nhau thuộc một số chi, trong đó có 8 loài trong Sách Đỏ Việt Nam. Báo mạng gọi cây vàng tâm là *Magnolia fordiana* là không đúng. Trong Sách Đỏ không nói như vậy mà là loài *Magnolia dandyi*. Cây này phân bố ở Hà Giang, Yên Bái, Tuyên Quang, Phong Nha – Kẻ Bàng, Nghệ An Hà Tĩnh. Cây này thuộc họ Ngọc lan, sống ở vùng nhiệt đới núi cao ở độ cao 300 trở lên và lý tưởng nhất là từ 800 đến 1000m. Chính vì thế muốn điều tra về Ngọc lan thì lên vùng Sapa hoặc các vùng núi cao từ 800-900m. Riêng ở tỉnh Hà Giang chúng tôi điều tra được có đến 21 loài. Xin khẳng định điều kiện sinh thái của các loài này ưa khí hậu nhiệt đới vùng núi cao, ít nhất là 300-400m.

Cây trồng ở đường Nguyễn Chí Thanh tôi có ra cùng các nhà báo và kiểm được cây có cả lá và hoa như này (*chỉ mẫu vật mang theo*). Tôi khẳng định đây không phải là loài *Magnolia fordiana* như báo mạng đưa mà nó là loài *Magnolia chevalieri*. Cây này phân bố tự nhiên ở Việt Nam, Trung Quốc, Lào. Nó chính là cây mỡ. Người dân Hà Giang, Phong Nha Kẻ Bàng gọi cây này là mỡ vàng tâm vì theo họ cây có lõi vàng thì gọi là vàng tâm. Hỏi người dân ở Đuan Hùng, trước đây vùng này cũng có, thì họ bảo rằng cây nó già thì nó thành vàng tâm – nên gọi là mỡ vàng tâm. Có 4 loài khi già có gỗ vàng: *Magnolia chevalieri*, *Magnolia dandyi*, *Magnolia lucida* và loài thứ tư là loài mà báo mạng nói *Magnolia fordiana*. Do vậy, từ “vàng tâm” là từ rất chung chung.

Tôi khẳng định nếu theo Sách đỏ Việt Nam vàng tâm là loài *Magnolia dandyi* thì cây trồng ở Nguyễn Chí Thanh không phải là loài này. Nó là loài mỡ bình thường, gỗ không tốt, xốp, là nguyên liệu trồng giấy ở vùng Tuyên Quang, Yên Bái, đường kính gỗ khoảng 20cm là người ta cưa cây rồi. Cây

này không thích hợp trồng ở Hà Nội khi mà chưa được thử nghiệm. Ở Hà Nội có hai loài họ Ngọc lan sống được là cây trứng gà và cây bạch lan. Tôi nghĩ loài này trong điều kiện sống ở điều kiện cao, đất tốt, thoát nước, mà đưa về Hà Nội tôi dự đoán khả năng chết rất cao do điều kiện thổ nhưỡng và khí hậu không phù hợp. Hơn nữa, cây này không đúng tiêu chí của nghị định về trồng cây ở vỉa hè tránh cây có côn trùng sâu bệnh. Cây này mọc trong điều kiện tự nhiên có hoa lúc đầu thoang thoảng rất thơm tồn tại trong 15-20 ngày, đến thời điểm rụng hoa có mùi xú uế rất khó chịu, không thích hợp giả sử có sống được.

GS. Nguyễn Lâm Dũng: Nếu cây mọc được thì 10 năm nữa cũng liệu có bóng mát không? Chắc chắn không có bóng mát vì cái cành bằng ngón tay. Cũng cần nói là cả vàng tâm đến mỡ thì đều không sống được nên cũng không quan trọng là ở đường Nguyễn Chí Thành là vàng tâm hay mỡ. Vì vàng tâm và mỡ đều sống ở độ cao 300-400m trở lên, đưa cây đó về trồng ở Hà Nội chỉ có độ cao 6m so với mực nước biển là một quyết định khó hiểu. Không hiểu ai có "sáng kiến" này?

Câu hỏi: Giải pháp quy hoạch cây xanh đô thị?

TS. Phạm Sĩ Liêm: Cây xanh đóng góp vào không gian công cộng. Trong quy hoạch cần có vành đai xanh. Hà Nội hiện chưa đề cập gì đến việc tạo vành đai xanh trong khi lại thực hiện việc chặt cây trong nội thành. Quy hoạch cần phải chú ý đến hiện trạng. Đầu thế kỷ 20 có lý luận chủ nghĩa hiện đại chủ trương xóa quy hoạch đô thị để xây dựng trên mảng đất trống. Lý luận này sau đó bị phản đối kịch liệt vì đường phố hiện đại ngăn cách con người. Quy hoạch hiện đại nên hướng tới sự gần gũi, gắn kết con người mà cây xanh có thể là một công cụ.

TS. Phó Đức Tùng: Người ta vẫn có suy nghĩ chuyên gia về cây trồng đô thị với tư cách là chuyên gia về thực vật, nhà thực vật học, lâm học, nông học là sai. Cây đường phố cần một chuyên gia hoàn toàn khác chứ không phải nhà thực vật học. Trồng cây đô thị cần phải có công nghệ và kinh phí vì kỹ thuật trồng cây đô thị là hoàn toàn khác. Cần phải được thí nghiệm trong phòng thí nghiệm và thử nghiệm trồng.

Trên thế giới mảng cây đô thị được coi là một mảng phát triển hạ tầng giống như hạ tầng về đường phố, điện, nước. Ở nước ngoài người ta còn làm những xa lộ rẽ để ngăn cách với các hệ thống ngầm khác. Cây xanh đô thị cần phải trồng trên giá thể chứ không phải trồng trên đất và có thêm các phụ gia tùy từng loài, rồi điều kiện công nghệ thoát nước, bơm nước, giữ ẩm... Tất cả các hệ thống quy hoạch cây xanh này phải đi cùng quy hoạch làm đường và các hệ thống khác. Đây là câu chuyện hoàn toàn khác chứ không chỉ câu chuyện biết đến cây và biết nên trồng loại nào. Người ta thường nói cây đô thị phải chọn rẽ cọc, đó chỉ là kinh nghiệm dân gian vì rẽ nào thì ở đô thị cũng không có không gian và điều kiện cho rẽ phát triển. Một cây gỗ lớn cần 100m³ đất để phát triển tự nhiên, nhưng cây ở đô thị trong điều kiện của chúng ta chỉ có khoảng 2m³ đất thì không thể trồng được một cây bình thường. Ở các nước thì người ta trồng cây trên khoảng 6m³ giá thể để cây có thể sống được, bên cạnh việc duy trì xa lộ rẽ cây để rẽ cây quần chặt. Ngoài ra còn điều kiện về lưu không trên cao, khoảng cách vỉa hè... Như vậy trong điều kiện của chúng ta thì cứ để cây nào sống được là tốt cây đó thôi.

Câu hỏi: Khẳng định lại trong Báo cáo ĐTM dự án đường sắt trên cao tuyến Nguyễn Trãi không có chặt cây?

TS. Phạm Ngọc Đăng: Tôi khẳng định lại là trong ĐTM không hề có việc chặt cây và cũng không hề có ĐTM bổ sung.

Câu hỏi: Đề án cải tạo cây xanh theo quyết định 1495 có cần đánh giá môi trường chiến lược không?

TS. Phạm Ngọc Đăng: Tôi cũng tham gia vào việc soạn thảo Luật BVMT. Theo tôi được biết thì Quy hoạch cây xanh nằm trong Quy hoạch thủ đô HN, nằm trong Quy hoạch Phát triển thủ đô HN. Đề án này không nằm trong diện phải thực hiện ĐTM, ĐMC. Nhưng cây xanh ở đường Nguyễn Trãi lại nằm trong đối tượng phải đánh giá ĐTM vì nằm trong dự án phát triển đường sắt.

GS. Nguyễn Lâm Dũng: Cây giống người lúc khỏe, lúc yếu. Cây có khoảng 600 loại bệnh và có thể chữa được. Khi cây bệnh thì cần chữa bệnh cũng giống người không phải cứ bệnh thì chôn. Nên người phải cứu cây khi còn có thể.

KS. Phan Thanh Giang: Mỗi cây trồng cần có hồ sơ sinh học: Từng cây được chặt đã được khảo sát kỹ lưỡng, có thông qua ý kiến của dân và các nhà khoa học chưa? Tôi tán thành cái tạo quy hoạch cây xanh HN nhưng cần phải làm như thế nào, thời điểm như thế nào, phương pháp như thế nào cần phải xem xét kỹ lưỡng.

GS. Nguyễn An Lương, Chủ tịch Hội An toàn Vệ sinh Lao động Việt Nam: Chúng ta đang phát biểu ở thời điểm HN đã có quyết định dừng nên cần phải bàn về cách khắc phục những vấn đề đã xảy ra. Lãnh đạo HN cần phải rút kinh nghiệm sâu sắc, toàn diện để tránh những sai lầm tương tự.

Chủ trương hoàn toàn đúng như lãnh đạo HN nói là chưa đúng. Ý tưởng có thể đúng nhưng chủ trương là sai. Bao nhiêu đường mới có trồng cây đâu? Tại sao Đề án không nhắc đến đường phố mới trong khi bao nhiêu đường phố mới chưa có cây hoặc cây bé tí, chết khô.

Chủ trương xã hội hóa của Đảng là đúng. Nhưng các vị lợi dụng xã hội hóa, để đổ lỗi do các nhà tài trợ nôn nóng – Ngân hàng đã phải nói là HN “biến chúng tôi làm lâm tặc”, oan cho những người có lòng hảo tâm muốn đóng góp cho thành phố. Đúng là có nhiều việc không cần phải hỏi dân nhưng ở đây có cả sự không hỏi dân lẫn “không nghe dân”. Sự việc vừa qua thể hiện sự vô trách nhiệm của lãnh đạo thành phố.

TS. Phạm Đức Bảo, ĐH Hà Nội: Đúng như đại biểu quốc hội Nguyễn Sĩ Cương nói Hà Nội đã vi phạm Luật Thủ đô. Lãnh đạo HN đã không làm theo luật. Dự án Đường sắt trên cao là rất vô lý về mặt tâm linh, phong thủy và kinh tế. Chỉ có 10km đường mà cũng làm đường sắt trên cao trong khi phải chặt bỏ hàng cây rất đẹp. Về mặt pháp luật có thể khởi tố tội vô trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng vì ở đây là hậu quả rất nghiêm trọng. Tôi đồng ý là để Chính phủ giải quyết việc này, giao Thanh tra Chính phủ giải quyết vì việc này vi phạm Luật Thủ đô. Và cách hành xử của lãnh đạo thành phố thể hiện sự không lắng nghe.

Luật sư Hà Huy Sơn: Xét về góc độ pháp lý thì ông Phan Đăng Long nói không phải hỏi dân là đúng vì không có quy định nào như thế nào là dân, vấn đề nào phải hỏi dân.

Câu hỏi: Nên trồng cây gì ở HN?

TS. Nguyễn Tiến Hiệp: Khó có thể nói cây cụ thể nhưng cần phải thống nhất về quan điểm: Tăng cường cây nội địa. Cần phải đánh giá kỹ lưỡng, có cơ sở khoa học trong chọn lựa cây. Bên ngành lâm nghiệp, nông nghiệp cần phải đưa ra danh sách trồng cây. Thực tế cho thấy cây xà cừ sống tốt ở Hà Nội- nếu có vấn đề gì thì cần giải quyết vấn đề đó thôi; cây sao đen sống tốt, cây liễu sống tốt ở đâu... Nhà nước cần phải có hướng dẫn, quy trình chi tiết về việc chọn lựa cây và kỹ thuật trồng cây ở đô thị.

TS. Phó Đức Tùng: Cây đô thị có rất nhiều tiêu chí – sinh thái, hình thái, ý nghĩa xã hội, văn hóa... rất nhiều tiêu chí khác nhau. Tuy nhiên tôi muốn nhấn mạnh là dù chúng ta trồng cây gì thì kỹ thuật trồng cây đô thị là hoàn toàn khác nếu không thì chọn loài nào cũng vô ích. Có thể một loài sống tốt ở Bách Thảo không thể sống ở đường phố vì điều kiện hoàn toàn khác nhau. Để trồng cây đô thị phải có hạ tầng, kinh nghiệm, kỹ thuật đánh giá cẩn trọng cả về cây lẫn điều kiện trồng cây. Về chủng loại thì không nhất thiết trồng một loại cây, cũng không nhất thiết trồng nhiều cây. Sai lầm của việc chặt cây cũng từ quan điểm sai lầm là người ta tin rằng có một vài loài cây thích hợp hơn các loài khác.

Ông Trịnh Lê Nguyên: Bé mạc cuộc Tọa đàm